

Виходячи з результатів дослідження, загальної частини туристичних послуг та готельного господарства, аналізу управління діяльністю приватних підприємств, які надають туристичні послуги в Донецькому регіоні, зазначимо що територія Донеччини є досить привабливим регіоном для розвитку готельного господарства, і має досить визначені рекреаційні ресурси.

Література

1. Євдокименко В.К. Регіональна політика розвитку туризму (методологія формування, практика реалізації) / В.К. Євдокименко. – Львів, 1997. – 19 с.
2. Головащенко О.В. Туризм як форма соціальної активності людини: соціально – філософський аналіз / О.В. Головащенко. – Запоріжжя, 2002. – 21 с.
3. Лизаришина І.Д. Методологія та організація економічного аналізу. – Рівне: Укр. держ. Ун – т водного господарства та природокористування / І.Д. Лизаришина. – 2004. – 163 с.
4. Дудкіна О.П. Регіональні особливості розвитку рекреаційних зон (методичні та організаційно – економічні основи) / О.П. Дудкіна. – К., 1999. – 24 с.
5. Закон України №1282 від 18 листопада 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. 2004. - № 13 – Ст.180.
6. Федоченко В.К. Теоретичні та методологічні засади підготовки фахівців для сфери туризму: автореф. дис...канд. пед. наук. – К., - 27 с.

Рецензент докт. пед. наук, професор Н.В. Апатова

658.012.4:004.415

*Лосева Х.Г., аспірант,
Європейський університет*

ОЦІНКА ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Формування інформаційного суспільства в Україні, повсюдне впровадження інформаційних технологій (ІТ) і інформаційних систем (ІС) у всі сфери життєдіяльності людини вимагає дослідження впливу змін, що відбуваються, у тому числі і на діяльності підприємств в нових умовах.

Проблематика інформаційної економіки досліджується у роботах зарубіжних і вітчизняних фахівців, серед яких слід згадати Іноземцева В.Л., Кастельса М., Мельника Л.Г., Нижегородцева Р., Тоффлера Е. та ін. Ними сформовано категорійний апарат інформаційної економіки, визначено основні її риси. В основному їх роботи розглядають проблеми інформаційної економіки на макрорівні.

Однак практично недослідженими залишилися проблеми макрорівня економіки, зокрема питання оцінки інформаційного потенціалу підприємства як однієї з головних рушійних сил його розвитку. Невизначена його структура, що ускладнює управління реалізацією і розвитком потенціалу підприємства, призводять до вибору неадекватних існуючим економічним умовам стратегій розвитку, особливо інноваційних [1, с.56]. Вирішення цих питань дасть можливість цілеспрямовано формувати і розвивати інформаційний потенціал підприємства, оптимізувати систему управління підприємством, знизити ступінь ризику і підвищити обґрунтованість та оперативність управлінських рішень, спрямованих на забезпечення умов тривалого стійкого розвитку.

Метою статті є розкриття сутності інформаційного потенціалу підприємства як економічної категорії, визначення його структури.

до інформаційного потенціалу підприємства відносять сукупність інформаційних ресурсів і здатностей до їх реалізації, які забезпечують умови його тривалого розвитку на основі генерації, накопичення і використання знань [2, с.37-45].

До інформаційного потенціалу підприємства слід включати інформаційні, інтелектуальні та інші нематеріальні активи, які вміщують:

- знання та досвід працівників;
- технічна документація;
- економічна інформація;
- права власності на продукцію інтелектуальної праці;
- програмне, інформаційне та інше забезпечення комп'ютерних інформаційних систем (ІС);
- наукоємні вироби та послуги, технології їх виробництва;
- засоби комунікації та зв'язку, інформаційні системи та технології управління (переважно

комп'ютерні);

корпоративна культура і соціально-психологічний клімат на підприємстві та у його підрозділах; налагоджені зв'язки з економічними контрагентами; імідж та ділова репутація.

Не претендуючи на вичерпність, існує структура інформаційного потенціалу підприємства (табл. 1).

Таблиця 1

Структура інформаційного потенціалу підприємства	
Складові	Елементи складових
Знання та досвід	знання та досвід персоналу;
	корпоративна культура;
	соціально-психологічний клімат
Документація та права	технічна, технологічна і т.п. документація;
	права власності на патенти, торгові марки, промислові зразки, ноу-хау, товарні знаки;
	сертифікати відповідності стандартам якості, вимогам екологічної безпеки тощо
Наукоємна продукція	вироби;
	послуги;
	технології
Інформаційні системи та технології	засоби комунікації та зв'язку;
	інформаційні системи і технології;
	інформаційне, програмне, технічне та ін. забезпечення інформаційних систем
Інформація та зв'язки	економічна інформація;
	зв'язки з економічними контрагентами, контактними аудиторіями і т.п.;
	постачальники

Згідно з запропонованою класифікацією останній є складовою частиною інформаційного потенціалу [3,с.123]. Його також не слід ототожнювати і лише з нематеріальними активами підприємства, оскільки, як бачимо з табл. 1, інформаційний потенціал містить як нематеріальну, так і матеріальну частину.

Оцінка інформаційного потенціалу підприємства необхідна для регулювання податку на прибуток та обсягу амортизаційних відрахувань, збільшення ринкової вартості підприємства тощо. Однак більшою мірою це потрібно для визначення перспектив розвитку і оптимізації вибору конкретних його напрямків.

Розглянемо детальніше показники, за якими необхідно виконувати оцінку інформаційних ресурсів (інформаційного оснащення) підприємства [4,с.43].

Знання та досвід персоналу можна оцінити кількісними показниками рівня освіти, рівня кваліфікації, виробничого стажу (загального та відповідно до профілю діяльності підприємства) тощо. Окрім того, для оцінки доцільно застосовувати і якісні показники, наприклад, наявність досвіду роботи у закордонній фірмі, досвіду виготовлення продукції на експорт, проходження персоналом курсів підвищення кваліфікації і т.п.

Якісна конструкторська, технологічна, експлуатаційна, ремонтна та ін. документація, якою володіє підприємство, свідчить про високий рівень інформаційного потенціалу, особливо якщо вона стосується сучасної конкурентоспроможної продукції, яка користується попитом на ринку [5,с.220]. Для оцінки можуть бути застосовані як кількісні показники (визначаються здебільшого непрямым методом, наприклад, рівень прогресивності конструкцій і технологій, рівень ремонтпридатності конструкцій, технологічність виготовлення і економічність їх експлуатації тощо), так і якісні (такі, що визначають рівень якості документації переважно шляхом експертної оцінки).

Права власності на патенти, відомі торгові марки, промислові зразки, ноу-хау, товарні знаки та ін. свідчить не тільки про високий рівень інформаційного потенціалу, а й про рівень його правової захищеності. Для оцінки доцільно застосовувати вартісну оцінку: витратний метод, метод доходів (звільнення від роялті), метод аналогій, визначення ринкової вартості [3,с.107].

Наявність сертифікатів відповідності стандартам якості, вимогам екологічної безпеки підвищує імідж підприємства і його продукції, збільшує їх конкурентоспроможність, а у ряді випадків

сертифікація є єдиною можливістю засобом забезпечення просування продукції на ринок. Оцінка може виконуватися за якісними і кількісними показниками. До останніх можна віднести, наприклад, частку сертифікованої продукції та технологій, виробництво тощо.

Комплексну оцінку інформаційного потенціалу підприємства можна виконати за допомогою відомого у математиці методу відстаней. При цьому кількісні оцінки показників слід порівнювати безпосередньо, а якісні оцінки доцільно переводити у бальні [4,с.278].

Розрахункова формула має вигляд

$$I = \sum_{i=1}^n (1 - \delta_i) \cdot B_i, \quad (1)$$

де n – кількість показників; B_i – вагомість i -го показника; δ_i – відносна оцінка i -го показника (порівняно з еталоном).

При цьому

$$\delta_i = \frac{O_i}{O_{\max}},$$

якщо максимальне значення показника є бажанішим

$$\delta_i = \frac{O_{\min}}{O_i},$$

якщо мінімальне значення показника є бажанішим

Вагомості показників визначають експертним методом. Згідно з формулою (1) бажанішим є менше значення i -го інтегрального показника, це свідчить про більш високий рівень інформаційного потенціалу підприємства (ідеальним є $I=0$).

Підбиваючи підсумки, слід зробити такі висновки, що визначено сутність і зміст інформаційного потенціалу підприємства як економічної категорії. Також запропоновано критерії та систему показників, за якими слід вести оцінку окремих складових інформаційного потенціалу підприємства. Виходячи з місії підприємства можна визначити підрозділи підприємства, відповідальні за стан складових інформаційного потенціалу підприємства. Проаналізована схему управління потенціалом підприємства, показано місце інформаційного потенціалу.

Література

1. Бикова В.Г. Фінансово-економічний потенціал підприємств загальнодержавного значення – оцінка й управління / В.Г. Бикова, Ю.М. Ряснянський // Фінансовий механізм. – 2005. - №6. – С. 56-61.
2. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, методи: навч. посіб. / С.М. Ілляшенко. - Суми: ВТД "Університетська книга", 2003. - 278 с.
3. Кунцевич В.О. Поняття фінансового потенціалу розвитку підприємства та його оцінки / В.О. Кунцевич // Економіка підприємства. – 2004. - №7(37). – С. 123-130.
4. Малярець Л.М. Формалізоване представлення стратегічного потенціалу підприємства / Л.М. Малярець, І.П. Отенко // Научно-технический сборник ХГАГХ «Коммунальное хозяйство городов». – 2000. - №24. – С. 43-51.
5. Отенко І.П. Механізм управління потенціалом підприємства : науч. изд. / И.П. Отенко, Л.М. Малярець.– Харьков: Изд-во ХГЭУ, 2003. – 220 с.
6. Захарова О.В. Система показників трудового потенціалу промислового підприємства / О.В. Захарова, А.О. Островська // Научные труды ДонНТУ. Серия: экономическая. – 2005. - №100-1. – С.37-45.
7. Згонник Л.В. Институциональные детерминанты воспроизводства трудового потенциала / Л.В. Згонник // Научные труды ДонНТУ. Серия: экономическая. – 2007. - №31-3. – С. 107-111.

338.65.11.4.1.1

Кравченко Н.А., ассистент, ТНУ имени В.И. Вернадского

ОСОБЕННОСТИ ОЦЕНКИ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ РЕКРЕАЦИОННЫМ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Одним из компонентов конкурентоспособности является эффективный менеджмент, внедряемый на всех уровнях хозяйственных отношений. Эффективность менеджмента и его основных инструментариев определяется исходя из оценки совокупности входящих в управленческую структуру элементов: эффективность государственного менеджмента,